

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av civiltjänstlagen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av civiltjänstlagen (RP 294/2018 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (AjUB 15/2018 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av civiltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i civiltjänstlagen (1446/2007) 8, 9, 13, 18, 47 och 65 §, rubriken för 12 kap., 88 och 89 §, 92 § 1 mom. samt 94, 96, 97, 100 och 102 §,
av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 940/2013, 88 § sådan den lyder i lag 940/2013 och 94 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 307/2009, samt
fogas till lagen en ny 65 a § som följer:

8 §

Civiltjänstgöringsplatser

En civiltjänstgöringsplats har till uppgift att bestämma civiltjänstgörarens tjänsteuppgifter, ordna inskolning i tjänsteuppgifterna samt svara för civiltjänstgörarens uppehälle, övervaka tjänstgöringen och upprätthålla registeruppgifter under tjänstgöringstiden. En civiltjänstgöringsplats ska även utfärda ett civiltjänstgöringsintyg enligt 8 § i passlagen till en civiltjänstgörare som är i dess tjänst, om han eller hon begär det för ansökan om pass.

Civiltjänstgöringsplatsen kan vara civiltjänstcentralen eller med centralens godkännande

1) en statlig myndighet eller ett statligt affärsverk, en självständig statlig inrättning av offentligrättslig karaktär eller en offentligrättslig förening,

Riksdagens svar RSv 308/2018 rd

- 2) en kommunal myndighet eller ett kommunalt affärsverk,
- 3) ett i 1 § i universitetslagen (558/2009) nämnt universitet,
- 4) en yrkeshögskola som har ett i 7 § i yrkeshögskolelagen (932/2014) avsett tillstånd,
- 5) en i 3 § 4 punkten i lagen om yrkesutbildning (531/2017) avsedd utbildningsanordnare,
- 6) Räddningsinstitutet,
- 7) ett i 2 § i religionsfrihetslagen (453/2003) avsett religionssamfund eller dess församling,
- 8) en privaträttslig sammanslutning, förening eller stiftelse som bedriver allmännyttig verksamhet.

Civiltjänstgöringsplatsen kan dock inte vara

- 1) försvarsministeriet eller ett ämbetsverk eller en inrättning inom dess förvaltningsområde,
- 2) ett parti som antecknats i partiregistret,
- 3) en i lagen om riksdagsgrupper (979/2012) avsedd riksdagsgrupp,
- 4) en arbetsmarknadsorganisation,
- 5) en sammanslutning vars huvudsakliga syfte är att skaffa sammanslutningen eller dem som deltar i dess verksamhet vinst eller annan omedelbar ekonomisk fördel,
- 6) en sammanslutning som inte har förutsättningar att utföra uppgifter enligt 1 mom. eller ordna tillräcklig handledning och övervakning av civiltjänstgörare under arbetstjänsten.

De som hör till personalen på civiltjänstgöringsplatsen omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter civiltjänstgörandet. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

9 §

Behandling av ansökan om och återkallande av rätten att vara civiltjänstgöringsplats

Civiltjänstcentralen beslutar på ansökan om godkännande av en sökande som civiltjänstgöringsplats. Ansökan ska göras skriftligt och den ska innehålla behövliga uppgifter om sökandens förutsättningar att klara av de ekonomiska och administrativa förpliktelser som förutsätts av en civiltjänstgöringsplats. I ansökan och beslutet om godkännande av ansökan ska också ingå uppgift om den person som enligt 45 § ska ansvara för tillsynen över civiltjänstgörarna.

Innan civiltjänstcentralen avgör en sådan ansökan om att bli civiltjänstgöringsplats som har gjorts av ett i 8 § 2 mom. 7 punkten avsett religionssamfund eller dess församling eller en i 8 § 2 mom. 8 punkten avsedd sammanslutning, förening eller stiftelse ska civiltjänstcentralen begära huvudstabens utlåtande om ansökan.

Om en civiltjänstgöringsplats i väsentlig mån åsidosätter sina förpliktelser enligt 8 § 1 mom. kan civiltjänstcentralen, efter att ha hört civiltjänstgöringsplatsen, återkalla rätten att vara civiltjänstgöringsplats. Ett beslut om återkallande av rätten ska göras skriftligen. Beslutet utgör inte något hinder för en ny ansökan om rätt att bli civiltjänstgöringsplats.

13 §

Behandling av ansökan om civiltjänst

En ansökan om civiltjänst ska behandlas utan dröjsmål. Uppbådsnämnden eller Försvarsmaktens regionalbyrå ska godkänna ansökan, om den uppfyller vad som föreskrivs i 12 §. Kommandören för truppförbandet och civiltjänstcentralen ska sända inkomna ansökningar till Försvars-

Riksdagens svar RSv 308/2018 rd

maktens regionalbyrå för godkännande. Uppbådsnämnden och Försvarsmaktens regionalbyrå ska utan dröjsmål underrätta civiltjänstcentralen om att en ansökan om civiltjänst har godkänts.

Efter det att ansökan har godkänts är sökanden civiltjänstgörare och befriad från tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

Bestämmelser om behandlingen av ansökningar om civiltjänst under extra tjänstgöring enligt 83 § i värnpliktslagen och under partiell eller allmän mobilisering enligt 86 § i den lagen finns i 18 § i denna lag.

18 §

Ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden

Om ansökan om civiltjänst inte har godkänts på det sätt som avses i 13 § 1 mom. innan republikens president har utfärdat ett i 83 § i värnpliktslagen avsett beslut om extra tjänstgöring eller ett beslut om partiell eller allmän mobilisering av Försvarsmakten, sänds ansökan omedelbart för avgörande till den nämnd för prövning av värnpliktigas övertygelse som avses i 19 § i denna lag.

47 §

Anvisande av inkvartering och ersättningar för inkvartering

Civiltjänstgöringsplatsen ska skriftligen anvisa civiltjänstgöraren inkvartering när arbetstjänsten inleds.

Staten ersätter på ansökan civiltjänstgöringsplatsen för de kostnader som inkvarteringen av civiltjänstgöraren medfört högst med beloppet av de faktiskt uppkomna boendekostnaderna. Boendekostnader som ersätts är hyra, annat vederlag eller en därmed jämförbar annan fast månatlig utgift för boende som grundar sig på ett avtal, dock inte finansieringsvederlag eller kapitalamorteringar på civiltjänstgörarens bostadslån.

Maximibeloppet av den inkvarteringsersättning som avses i 2 mom. bestäms dessutom enligt följande utgående från den ort där den anvisade inkvarteringen sker:

- 1) kommungrupp I: Helsingfors, högst 310 euro i månaden,
- 2) kommungrupp II: Esbo, Grankulla och Vanda, högst 280 euro i månaden,
- 3) kommungrupp III: Björneborg, Borgå, Hyvinge, Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Kervo, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Lojo, Nokia, Nurmijärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sibbo, Sjundeå, S:t Michel, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Tusby, Uleåborg, Vasa, Vichtis, Villmanstrand och Åbo, högst 250 euro i månaden,
- 4) kommungrupp IV: övriga kommuner, högst 180 euro i månaden.

Om en civiltjänstgörare av civiltjänstföringsplatsen anvisas inkvartering i en bostad som civiltjänstgörarens föräldrar äger eller hyr, ersätts kostnaderna för inkvartering till ett belopp av högst 100 euro i månaden.

Civiltjänstgöringsplatsen ska ansöka om inkvarteringsersättningar hos civiltjänstcentralen senast vid utgången av det kalenderår till vilket inkvarteringskostnaderna hänförs. Civiltjänstgöringsplatsen ska lämna en tillförlitlig redovisning av de inkvarteringskostnader som den har betalat.

Riksdagens svar RSv 308/2018 rd

65 §

Tjänstgöring under mobilisering

Republikens president beslutar på framställning av statsrådet om mobilisering av civiltjänstgörarna.

Civiltjänstgörarna förordnas till tjänstgöring under mobilisering på förordnande av civiltjänstcentralen eller vid behov genom kungörelse av arbets- och näringsministeriet. De inkallade kan förordnas att träda i tjänst genast. Under partiell mobilisering av Försvarsmakten enligt 86 § i värnpliktslagen kan civiltjänstgörare som ingår i civilreserven förordnas till tjänstgöring. Under allmän mobilisering av Försvarsmakten kan också civiltjänstgörare som ingår i tilläggscivilreserven förordnas till tjänstgöring. De som fyllt 50 år kan dock förordnas till tjänstgöring endast med riksdagens samtycke.

En civiltjänstgörare som av hälsoskäl befriats från fullgörandet av värnplikt under fredstid kan under allmän mobilisering förordnas till en sådan kontroll av tjänstedugligheten som avses i 24 § samt förordnas till tjänstgöring, om civiltjänstgöraren konstateras vara tjänsteduglig.

65 a §

Tjänstgöringsplatser under mobilisering och bestämmande av tjänstgöringsplats

En civiltjänstgörares tjänstgöring under mobilisering fullgörs vid tjänstgöringsplatsen under mobilisering och under dess ledning.

Tjänstgöringsplatsen under mobilisering kan vara

- 1) ett ministerium eller ett ämbetsverk, en myndighet, en offentligrättslig sammanslutning eller en offentligrättslig inrättning inom ministeriets förvaltningsområde, med undantag för försvarsministeriet och dess förvaltningsområde,
- 2) en kommunal myndighet eller ett kommunalt affärsverk,
- 3) ett i 1 § i universitetslagen nämnt universitet,
- 4) en yrkeshögskola som har ett i 7 § i yrkeshögskolelagen avsett tillstånd,
- 5) en i 3 § 4 punkten i lagen om yrkesutbildning avsedd utbildningsanordnare,
- 6) Räddningsinstitutet.

På begäran av de tjänstgöringsplatser som avses i 2 mom. förordnar civiltjänstcentralen vid mobilisering ett enligt centralens prövning behövligt antal civiltjänstgörare att stå till tjänstgöringsplatsernas förfogande. Dessa civiltjänstgörare ska inte ha befriats från tjänstgöring enligt 67 § 1 och 2 mom. eller inom ramen för det reserveringssystem som gäller yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården under undantagsförhållanden ha reserverats för uppgifter inom hälso- och sjukvården eller enligt beredskapslagen (1552/2011) ha förordnats att fullgöra allmän arbetsplikt, arbetsplikt inom hälso- och sjukvården eller befolkningsskyddsplikt.

Trots 1 mom. kan Försvarsmakten vid mobilisering till tjänstgöring förordna sådana personer som ansökt om civiltjänst och vars ansökan enligt 18 § lämnats till prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse och vars prövade övertygelse inte hindrar en placering i Försvarsmaktens tjänst.

Riksdagens svar RSv 308/2018 rd

12 kap.

Civiltjänstregistret samt dataskydd

88 §

Personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträden

Civiltjänstcentralen är personuppgiftsansvarig för civiltjänstregistret.

Civiltjänstcentralen fastställer för de olika användargrupperna omfattningen av de användarrättigheter till civiltjänstregistret som arbetsuppgifterna kräver. Civiltjänstcentralen beviljar användarrättigheter till civiltjänstcentralens personal samt till de i 45 § avsedda ansvariga personerna vid civiltjänstgöringsplatserna. Övriga personer som sköter ärenden som gäller civiltjänstgörare på civiltjänstgöringsplatserna beviljas begränsade användarrättigheter till civiltjänstregistret av de ansvariga personerna inom ramen för civiltjänstcentralens tillstånd.

Civiltjänstgöringsplatserna är i fråga om de i 90 § 1 mom. avsedda uppgifterna om civiltjänstgörare som tjänstgör hos dem sådana personuppgiftsbiträden som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*.

De läkare som bedömer civiltjänstgörarens tjänsteduglighet enligt 23 § eller utför hälsokontroll med stöd av 24 § och civiltjänstgöringsplatsens läkare är personuppgiftsbiträden enligt dataskyddsförordningen i fråga om de uppgifter som antecknas på civiltjänstgörarens läkarundersökningskort.

89 §

Ansvar för uppgifterna i civiltjänstregistret

Den personuppgiftsansvarige och de personuppgiftsbiträden som för in uppgifter i civiltjänstregistret ansvarar för att de införda uppgifterna är riktiga.

92 §

Avförande av uppgifter ur civiltjänstregistret

De uppgifter om en civiltjänstgörare som avses i 90 § 1 mom. och de uppgifter som enligt 90 § 2 mom. antecknas i läkarundersökningskortet avförs ur civiltjänstregistret vid utgången av det år då civiltjänstgöraren fyller 60 år. Uppgifterna överförs då till Riksarkivet.

Riksdagens svar RSv 308/2018 rd

94 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan uppgifter ur civiltjänstregistret trots sekretessbestämmelserna lämnas ut enligt följande:

1) uppgifter om fullgörandet av civiltjänst till Migrationsverket för behandling av ärenden som gäller medborgarskap, och

2) på begäran uppgifter om tidpunkten då tjänstgöringen avslutas eller avslutades till arbetsgivaren för en civiltjänstgörare som håller på att fullgöra eller som har avslutat sin tjänstgöring, för tillämpning av 5 § i lagen om fortbestånd av arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet för den som fullgör skyldighet att försvara landet, om arbetsgivaren visar att arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet fortgår.

Civiltjänstcentralen får lämna ut de uppgifter som nämns i denna paragraf genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form. Innan uppgifter lämnas ut genom teknisk anslutning ska den som begär uppgifterna visa att uppgifterna är skyddade.

96 §

Sökande av ändring i beslut av civiltjänstcentralen och civiltjänstgöringsplatsen

Omprövning av civiltjänstcentralens beslut om tjänsteduglighet, förordnande till civiltjänst, förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, bestämmande av civiltjänstgöringsplats, befrielse från tjänstgöring eller befrielse från kompletterande tjänstgöring får begäras hos civiltjänstcentralen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Begäran om omprövning av beslut om förordnande till civiltjänst, förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, bestämmande av civiltjänstgöringsplats, befrielse från tjänstgöring eller befrielse från kompletterande tjänstgöring hindrar inte att beslutet verkställs.

I ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I civiltjänstcentralens beslut om byte av civiltjänstgöringsplats får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delgivningen av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvär hindrar inte att beslutet verkställs, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får ändring i andra beslut av civiltjänstcentralen än de som avses i 1 och 3 mom. och i beslut av civiltjänstgöringsplatsen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvär över ett beslut om hemförlovning hindrar inte verkställigheten av beslutet, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Riksdagens svar RSv 308/2018 rd

97 §

Sökande av ändring i fråga om disciplinstraff

En civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff får söka ändring i beslutet om straff genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delgivningen av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Ett disciplinstraff kan verkställas omedelbart efter det att civiltjänstcentralen meddelat sitt beslut, om verkställighet av disciplinstraffet inte annars är möjlig under civiltjänstgörarens återstående tjänstgöringstid.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

100 §

Ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor

En civiltjänstgörare som vill övergå till att fullgöra tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor ska skriftligen ansöka om detta hos civiltjänstcentralen.

Civiltjänstcentralen ska godkänna ansökan utan dröjsmål, om det av ansökan framgår att i 1 § avsedda skäl som grundar sig på övertygelse inte längre hindrar civiltjänstgöraren att fullgöra tjänst enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor och om civiltjänstgöraren inte tidigare på grundval av en motsvarande ansökan har godkänts för tjänstgöring enligt de lagarna. Ansökan kan inte godkännas om civiltjänsten har redan inletts och inte heller efter utgången av det år då civiltjänstgöraren har fyllt 28 år.

En i 58 § 1 mom. avsedd civiltjänstgörarens ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen kan godkännas under de förutsättningar som anges i 2 mom. i denna paragraf. Vid godkännande av ansökan tillämpas dock inte åldersgränsen enligt 2 mom.

Om en ansökan som avses i 1 mom. har lämnats in efter det att civiltjänstgöraren har förordnats till civiltjänst, ska civiltjänstgöraren dock iaktta förordnandet tills civiltjänstcentralen avgör ansökan och återkallar sitt förordnande.

Civiltjänstcentralen ska utan dröjsmål underrätta Försvarmaktens regionalbyrå om godkännandet av en ansökan.

102 §

Tillämpningen av allmänna förvaltningslagar

Vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt denna lag tillämpas förvaltningslagen, språklagen (423/2003), dataskyddslagen (1050/2018), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 308/2018 rd

Helsingfors 1.3.2019

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare